Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005328

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-09-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Статкевич Ольга Леонідівна

2. Olha L. Statkevych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 27186 Медицина (222 Медицина)

Дата захисту: 17-09-2026

Спеціальність за освітою: лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: ------, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16808

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.57.05

Тема дисертації:

1. Перифолікуліт голови абсцедуючий: оптимізація лікування з урахуванням клініко-морфологічних особливостей

2. Dissecting cellulitis of the scalp: optimization of treatment considering clinical and morphological features

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена вирішенню нагальної проблеми дерматології – підвищенню ефективності лікування перифолікуліту голови абсцедуючого на підставі визначення клініко-морфологічних та трихоскопічних особливостей перебігу захворювання. В основній частині роботи досліджено клінічні дані та трихоскопічні особливості 40 хворих, що страждають ПГА, та 30 – фолікулітом волосистої частини голови звичайним. Для порівняння впливу хвороби на якість життя та психоемоційний фон пацієнтів залучено 20 здорових добровольців. Визначено клінічні особливості перебігу ПГА, що характеризуються хронічним рецидивуючим перебігом, формуванням папул, пустул і вузлів із тенденцією до абсцедування та розвитком рубцевої алопеції. Встановлено комплекс трихоскопічних маркерів ПГА, що включає чорні та жовті крапки, зламані стрижні волосся, феномен «мильних пухирів», еритему та перифолікулярне лущення, які відображають ступінь запально-деструктивного ураження волосяних фолікулів і можуть використовуватися для оцінки активності патологічного процесу. Патоморфологічне дослідження біоптатів шкіри волосистої

частини голови при ПГА підтвердило глибокий запально-деструктивний характер ураження з абсцедуванням, розплавленням сполучної тканин дерми та формуванням гранулематозного запалення із накопиченням гігантських клітин типу «сторонніх тіл». У дермі стабільно визначалися перифолікулярні та периваскулярні лімфоплазмоцитарні інфільтрати, фолікулярний гіперкератоз із закупоркою та дилатацією просвітів фолікулів, а також гіперплазія сальних залоз на тлі хронічного запалення. Наукова новизна проведеного дослідження полягає у вперше здійсненому комплексному аналізі клінічних, трихоскопічних, патоморфологічних, імуноморфологічних та психометричних особливостей перебігу ПГА з визначенням їх взаємозв'язку з активністю патологічного процесу та ефективністю лікування. Вперше встановлено характерний імуноморфологічний профіль захворювання, що включає переважання CD4- опосередкованої запальної відповіді, значне накопичення CD1a(+) дендритних клітин у структурах пілосебаційної одиниці та ремоделювання мікроциркуляторного русла, що обґрунтовує хронічний гранулематозний характер ураження. Визначено трихоскопічний комплекс маркерів, асоційований з активністю деструкції волосяного фолікула та формуванням рубцевої алопеції. Обґрунтовано патогенетично спрямований підхід до терапії та доведено перевагу комплексного лікування над ізольованою антибактеріальною терапією щодо досягнення стійкої ремісії, профілактики рецидивів і покращення якості життя пацієнтів. Практична значимість проведеної роботи полягає у вдосконаленні діагностики, лікуванні та моніторінгу ПГА на підставі комплексної оцінки клінічних, трихоскопічних і психоемоційних показників. Запропоновано клініко-трихоскопічні критерії ранньої верифікації захворювання, що дозволяє диференціювати його від звичайного фолікуліту та інших запальних уражень волосистої частини голови і своєчасно розпочинати патогенетично обґрунтовану терапію. Обґрунтовано доцільність застосування комплексного лікувального підходу, спрямованого на основні ланки патогенезу, який забезпечує більш стійкий контроль запального процесу, зменшує частоту рецидивів та сприяє частковому відновленню росту волосся. Використання трихоскопії як неінвазивного методу дозволяє здійснювати динамічний контроль активності захворювання, оцінювати ефективність терапії та своєчасно коригувати лікування без необхідності повторних інвазивних втручань. Запропонований алгоритм ведення пацієнтів із урахуванням клініко-морфологічних і психосоціальних особливостей сприяє попередженню формування рубцевої алопеції, зменшенню тривалості загострень та покращенню якості життя хворих. Отримані результати можуть бути використані в практичній роботі лікарів-дерматологів, трихологів і сімейних лікарів, а також у навчальному процесі закладів вищої медичної освіти.

2. This dissertation is devoted to improving the effectiveness of treatment of dissecting cellulitis of the scalp (DCS) based on the clinical, morphological, and trichoscopic features of the disease course. In the main part of the study, clinical data and trichoscopic features were evaluated in 40 patients with DCS and 30 patients with common folliculitis of the scalp. To compare the impact of the disease on quality of life and psycho-emotional status, 20 healthy volunteers were enrolled. To implement a differentiated treatment approach in the DCS cohort, two subgroups were formed: subgroup 1 received combination therapy, whereas subgroup 2 was treated with basic antibacterial therapy. Allocation to subgroups was based on the patients' informed preference for a specific treatment regimen. The pathogenesis of DCS is primarily driven by follicular hyperkeratotic occlusion, which leads to impaired drainage of pilosebaceous secretions, follicular dilatation, and rupture with subsequent release of keratin and microbial antigens into the dermis. This initiates a pronounced neutrophilic inflammatory reaction with the formation of abscesses, sinus tracts, and subsequent fibrotic tissue remodeling. Secondary bacterial colonization sustains chronicity but is not the primary cause of the disease. Immune dysregulation and alterations of the skin microbiota play an important role, contributing to a relapsing course and predisposition to cicatricial alopecia. Histopathological examination of scalp skin biopsy specimens in DCS confirmed a deep inflammatory-destructive process with abscess formation, liquefaction of dermal connective tissue, and granulomatous inflammation with accumulation of foreign-body type giant cells. Persistent perifollicular and perivascular lymphoplasmacytic infiltrates, follicular hyperkeratosis with occlusion and dilatation of follicular lumina, as well as sebaceous gland hyperplasia in the setting of chronic inflammation were consistently observed. Scientific novelty of the study lies in the first comprehensive analysis of the clinical, trichoscopic, pathomorphological,

immunomorphological, and psychometric features of DCS, with determination of their relationships to disease activity and treatment effectiveness. A characteristic immunomorphological profile was established, including predominance of CD4-mediated inflammatory response, significant accumulation of CD1a(+) dendritic cells within pilosebaceous structures, and remodeling of the microcirculatory bed, supporting the chronic granulomatous nature of the lesion. A set of trichoscopic markers associated with active follicular destruction and the development of cicatricial alopecia was identified. A pathogenetically oriented therapeutic approach was substantiated, and the superiority of complex therapy over isolated antibacterial therapy in achieving sustained remission, preventing recurrences, and improving patients' quality of life was demonstrated. Practical significance consists in improving the diagnosis, treatment, and monitoring of DCS based on comprehensive assessment of clinical, trichoscopic, and psycho-emotional indicators. Clinical–trichoscopic criteria for early verification were proposed, enabling differentiation from common folliculitis and other inflammatory scalp disorders and facilitating timely initiation of pathogenetically justified therapy. The feasibility of using a comprehensive treatment approach targeting key pathogenetic mechanisms was substantiated; it provides more stable control of inflammation, reduces recurrence rates, and contributes to partial restoration of hair growth. The use of trichoscopy as a non-invasive method enables dynamic monitoring of disease activity, evaluation of treatment effectiveness, and timely adjustment of therapy without the need for repeated invasive procedures. The proposed patient management algorithm, considering clinical-morphological and psychosocial features, helps prevent cicatricial alopecia, reduce the duration of exacerbations, and improve patients' quality of life. The results may be implemented in the practical work of dermatologists, trichologists, and family physicians, as well as in the educational process of higher medical institutions

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Статкевич О. Л., Святенко Т. В. Перифолікуліт голови абсцедуючий: особливості діагностики та підходи до лікування пацієнтів. Медичні перспективи. 2024. Т. 29, № 1. С. 213–222
- 2. Poslavska O. V., Statkevych O. L., Sviatenko T. V., Shponka I. S. Pathomorphological analysis of the inflammatory infiltrate around the pilosebaceous unit of the scalp in perifolliculitis capitis abscedens et suffodiens. Pathologia. 2025. Vol. 22, No. 1. P. 33–40
- 3. Poslavska O., Statkevych O., Sviatenko T., Chekan S. Distribution of dendritic cells in the pilosebaceous unit of the scalp in subversive abscessing perifolliculitis of the scalp: immunomorphological aspects. Медичні перспективи. 2025. Т. 30, № 2. С. 38–45
- 4. Poslavska O. V., Statkevych O. L., Svyatenko T. V. Quantitative analysis of vascularization, proliferation and expression of androgen receptors by epithelial skin cells in subversive abscessing perifolliculitis of the scalp. Morphologia. 2025. Vol. 19, No. 4. P. 74–80
- 5. Статкевич О. Л. Трихоскопія в практиці дерматолога. Діагностичне значення трихоскопії у хворих на перифолікуліт голови абсцедуючий. Український журнал дерматології, венерології, косметології. 2025. № 4 (99). С. 56–60

- Статкевич О. Л., Святенко Т. В. Перифолікуліт голови абсцедуючий. Тактика ведення пацієнтів. Опис клінічного випадку. Наука та інновації: сучасний вектор розвитку Європи та світу: матеріали міжнародного наукового форуму. Київ, 2023. С. 51
- Statkevich O. L., Poslavska O. V., Svyatenko T. V., Shponka I. S. Immunohistochemical study of the inflammatory infiltrate of the scalp in perifolliculitis capitis abscedens et suffodiens. Теорія та практика сучасної морфології: матеріали науково-практичної конференції. Дніпро, 2024. С. 142
- Poslavska O. V., Statkevych O. L., Svyatenko T. V. Quantitative analysis of vascularization, proliferation and expression of androgen receptors by epithelial skin cells in subversive abscessing perifolliculitis of the scalp. Теорія та практика сучасної морфології: матеріали науково-практичної конференції. Дніпро, 2025. С. 159

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0100U000395

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Святенко Тетяна Вікторівна
2. Tetiana V. Sviatenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4303-2937

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макуріна Галина Іванівна
2. Halyna I. Makurina

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3293-2748

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=pCm2sjQAAAAJ&hl=uk&oi=ao

Повне найменування юридичної особи: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Код за ЄДРПОУ: 45030873

Місцезнаходження: бульвар Марії Примаченко, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Болотна Людмила Анатоліївна
2. Liudmyla A. Bolotna

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7357-5652

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литинська Тетяна Олександрівна
2. Tetyana O. Lytyns'ka

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.20

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-0046-444X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Твердохліб Ігор Володимирович

2. Ihor V. Tverdokhlib

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8672-3773

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Макаренко Ольга Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Макаренко Ольга Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Макаренко Ольга Володимирівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна